

DESCRIPCIÓ DE LA LLENGUA CASTELLANA I DE LA LLENGUA CATALANA 50004

FITXA DE L'ASSIGNATURA

I. IDENTIFICACIÓ

Nom de l'assignatura: *Descripció de la llengua castellana i de la llengua catalana*

Titulació: Logopèdia

Tipus d'assignatura: Troncal () Obligatòria (X) Optativa ()

Crèdits ECTS¹: 4,5

II. OBJECTIUS FORMATIUS DE L'ASSIGNATURA

- Comprendre els coneixements bàsics sobre l'estructura fonètica, fonològica, morfològica, sintàctica i lèxica del castellà i del català.
- Adquirir l'habilitat de diferenciar els aspectes propis de la llengua normativa, enfront dels de la llengua espontània i col·loquial i donar una idea bàsica de la variació interna de cada llengua.
- Capacitar l'alumne per a l'anàlisi gramatical bàsica de la parla normal i de la parla patològica.

III. COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES A DESENVOLUPAR

- Analitzar els principals aspectes gramaticals i normatius de la llengua.
- Aplicar els coneixements a la pràctica.
- Utilitzar els mecanismes d'accés a la documentació i a la informació.
- Promoure el treball autònom i en grup.

IV. METODOLOGIES DOCENTS D'ENSENYAMENT-APRENTATGE

L'alumne haurà de realitzar un seguiment continuat de l'assignatura per assolir els objectius formatius i les competències de l'assignatura.

- a) Les estratègies d'ensenyament-aprenentatge que desenvoluparan els professors són dues: el treball a l'aula i les tutories. La primera cobreix la transmissió dels conceptes teòrics, la realització conjunta de diferents exercicis, tant orals com escrits, i la discussió dels resultats obtinguts. La segona serveix per a fer un seguiment de les activitats que els alumnes hagin de portar a terme en horari no lectiu, tant de manera individual com en grup.

¹ 1 crèdit ECTS= 25 hores (hores de treball a classe + hores de treball autònom)

- b) Els alumnes posaran en pràctica els coneixements obtinguts, tant a l'aula com en horari no lectiu. En el primer cas, hauran de resoldre una sèrie d'exercicis proposats pel professor de manera individual o en grups reduïts on demostrin l'assoliment dels continguts de l'assignatura. En el segon cas, hauran d'elaborar altres activitats que fomentin la seva capacitat d'autoaprenentatge. Consistiran en la recerca d'informació (teòrica i aplicada a la pràctica) com a complement dels continguts que ha transmès el professor.

V. CONTINGUTS I BIBLIOGRAFIA

TEMARI

1. Fonètica i fonologia del castellà i del català

- 1.1. Descripció articulatòria: representació fonètica i fonològica i pronunciació.
- 1.2. Prosòdia: accent i entonació.
- 1.3. Fonètica i fonologia normatives.
- 1.4. Introducció a les aplicacions de la fonètica i la fonologia al camp de la logopèdia.

2. Bases lèxiques del castellà i del català

- 2.1. Mots patrimonials, cultismes i manlleus.
- 2.2. Estrangerismes: adaptació, pronunciació i ús adequat.
- 2.3. Correccions lèxiques: repeticions, verbs comodins, expressions cacofòniques, redundàncies lèxiques,...

3. Morfosintaxi del castellà i del català

- 3.1. Morfologia derivativa i categories lèxiques. Formació de mots: derivació i composició. Morfologia lèxica i l'herència de l'estructura argumental.
- 3.2. Morfologia flexiva i categories funcionals. L'estructura de l'oració: SFlexió i SComp.
- 3.3. L'estructura del sintagma verbal: verbs transitius, inergatius i inacusatius. Arguments i adjunts. Alternances sintàctiques de l'estructura argumental.
- 3.4. Ordre de mots i estructura informativa.

4. Aspectes de normativa sintàctica del castellà i del català

- 4.1. Normativa sintàctica verbal. Règims verbals. Verbs copulatius. Gerundi i perífrasis verbals.
- 4.2. Pronoms de relatiu. Pronoms febles i funcions sintàctiques.
- 4.3. Preposicions, adverbis i conjuncions. Preposicions simples i compostes. Canvi i caiguda de preposicions.

BIBLIOGRAFIA GENERAL

· Gramàtiques descriptives

REAL ACADEMIA ESPAÑOLA (1999), *Gramática descriptiva de la lengua española*, dir. BOSQUE, I. y DEMONTE, V., 3 vols., Espasa-Calpe, Madrid.

SOLÀ, J. *et al.* (eds.) (2002), *Gramàtica del català contemporani*, 3 vols., Empúries, Barcelona.

· Dicionaris

INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS (1995), *Diccionari de la llengua catalana*, Edicions 3 i 4, Edicions 62, Editorial Moll, Enciclopèdia Catalana, Publ. de l'Abadia de Montserrat, Barcelona/Palma de Mallorca/València.

REAL ACADEMIA ESPAÑOLA (2001), *Diccionario de la lengua española*, 22ª edició, Espasa-Calpe, Madrid. [Edición en CD-ROM de la 22^a ed., Espasa Calpe, Madrid, 2003].

REAL ACADEMIA ESPAÑOLA (2005), *Diccionario panhispánico de dudas*, Santillana Ediciones Generales, Madrid.

· Normativa

CASTELLANOS, J. A. (1998), *Quadern. Normativa bàsica de la llengua catalana*, ICE-UAB (Sèrie Eines i Estratègies, 5), Bellaterra.

GÓMEZ TORREGO, L. (2002), *Nuevo manual de español correcto*, 2 vols., Arco/Libros, Madrid.

MONTOLÍO, E. (coord.) (2003), *Manual práctico de escritura académica*, 3 vols., Ariel Practicum, Barcelona.

BIBLIOGRAFIA ESPECÍFICA

· Fonètica i fonologia

ALCOBA, S. (coord.) (2000), *La expresión oral*, Ariel, Barcelona.

ALARCOS, E. (1981⁴), *Fonología española*, Gredos, Madrid.

BONET, E. – LLORET, M. R. (1998), *Fonologia catalana*, Ariel, Barcelona.

BONET, E. – LLORET, M. R. – MASCARÓ, J. (1997), *Manual de transcripció fonètica*, Publicacions de la UAB, Bellaterra.

CONTRERAS, H. – LLEÓ, C. (1982), *Aproximación a la fonología generativa: principios teóricos y problemas*, Anagrama, Barcelona, pp. 13-17 i 33-50.

GIL FERNÁNDEZ, J. (1988), *Los sonidos del lenguaje*, Síntesis (Lingüística, Textos de apoyo, 3), Madrid.

NAVARRO TOMÁS, T. (1918), *Manual de pronunciación española*, CSIC, Madrid; 21^a ed., 1982.

PRIETO, P. (2004), *Fonètica i fonologia: els sons del català*, Editorial UOC (Filologia, 84), Barcelona.

RECASENS, D. (1993), *Fonètica i fonologia catalanes*, Enciclopèdia Catalana, Barcelona.

· Lexicologia i morfologia

- ALMELA PÉREZ, R. (1999), *Procedimientos de formación de palabras en español*, Ariel, Barcelona.
- CABRÉ, M.T. (1994), *A l'entorn de la paraula* (2 vols), Universitat de València (Biblioteca Lingüística catalana), València.
- CABRÉ, M.T. – RIGAU, G. (1986), *Lexicologia i semàntica*, Enciclopèdia Catalana, Barcelona.
- ESPINAL, M. T.- MATEU, J. (2002), “Lexicologia I. La informació semàntica de les unitats lèxiques”. Dins M. T. ESPINAL (coord.). *Semàntica. Semàntica del mot al significat de l'oració*, Ariel, Barcelona.
- GÓMEZ TORREGO, L. (1995), *El léxico en el español actual: uso y norma*, Arco/Libros, Madrid.
- GRÀCIA, L (1995), *Morfologia lèxica. L'herència de l'estructura argumental*, Universitat de València (Biblioteca Lingüística catalana), València.
- MASCARÓ, J. (1986), *Morfologia*, Enciclopèdia Catalana, Barcelona.
- ORTEGA, G. – ROCHEL, G (1995), *Dificultades del español*, Ariel, Barcelona.
- VARELA, S. (2005), *Morfología léxica: formación de palabras*, Gredos, Madrid.

· Sintaxi

- BOSQUE, I. (1989), *Las categorías gramaticales*, Síntesis, Madrid.
- BOSQUE, I (2000), *Repaso de sintaxis tradicional: ejercicios de autocomprobación*, Arco/Libros, Madrid.
- CUENCA, M. J. (2003), *Sintaxi catalana*, Editorial UOC, Barcelona.
- FABRA, P. (1956), *Gramàtica catalana*, Teide, Barcelona.
- FERNÁNDEZ LAGUNILLA, M. – ANULA, A. (1995), *Sintaxis y cognición. Introducción al conocimiento, el procesamiento y los déficits sintácticos*, Síntesis, Madrid.
- FERNÁNDEZ RAMÍREZ, S. (1986), *Gramática española. 4. El verbo y la oración*. [edició a cura d'Ignacio Bosque], Arco, Madrid.
- HERNANZ, M.L. – BRUCART, J.M. (1987), *La sintaxis, I. Principios teóricos. La oración simple*, Crítica, Barcelona.
- RAMOS, J.R. (1992), *Introducció a la sintaxi*, Tàndem, València.
- RODRÍGUEZ RAMALLE, M. T. (2005), *Manual de sintaxis del español*, Castalia, Madrid.
- VILÀ, C. (1990), *Sintaxi bàsica del català*, Barcanova Educació, Barcelona.

VI. AVALUACIÓ

El sistema avaluatiu serà el següent:

- Realització d'un examen (50% de la nota final), on es demostrin els coneixements assolits sobre els principals aspectes descriptius i normatius del català i del castellà.
- Realització de dues activitats (valorada cadascuna amb el 25% de la nota final), on es mostri la capacitat d'autoaprenentatge: recerca i aplicació dels coneixements assolits, tant del català com del castellà, en treballs realitzats fora de l'aula.

PLANTILLA DE L'ASSIGNATURA

Temes o blocs temàtics	Competències que es desenvoluparan (del Perfil de Competències de la Titulació)	Metodologies docents d'ensenyament-aprenentatge (incloure activitats presencials i no presencials)	Indicadors de les competències que demostren el seu assoliment.	Procediments d'avaluació i ponderació		Estimació d'hores dedicades a l'assignatura	
				Proced.	Pond.	Professor ²	Alumne ³
1. Fonètica i fonologia del castellà i del català. 2. Bases lèxiques del castellà i del català 3. Morfosintaxi del castellà i del català 4. Normativa sintàctica del castellà i del català	Competència gramatical i normativa. Anàlisi i síntesi. Autonomia i reflexió sobre la seva pròpia activitat	Activitats directes, tutelades, de treball de camp, de treball autònom i totes elles relacionades amb la preparació de l'avaluació. Explicació, anàlisi i pràctica (oral i escrita) de qüestions gramaticals i normatives de les dues llengües. Utilització d'un mètode crític.	Ser capaç d'interpretar i comprendre els principals aspectes gramaticals de les dues llengües. Ser capaç de resoldre problemes normatius de les dues llengües. Ser capaç de relacionar els coneixements assolits amb les futures necessitats del camp de la logopèdia.	Examen	50%	70	62,5
				Activitat 1 sobre fonètica i fonologia i/o lèxic.	25%	20	25
				Activitat 2 sobre morfosintaxi.	25%	20	25

² **Hores professors:** Inclou hores presencials a l'aula, preparació de materials, tutories i avaluació dels estudiants.

³ **Hores estudiants:** Inclou hores presencials a l'aula, tutories, treball autònom.